

УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат мр Милош Панков

Тема Дискурс медијског извештавања о локалним ратним сукобима у Југославији од 1991. до 1995. године

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<ol style="list-style-type: none">1. Датум и орган који је именовео комисију Наставно-научно веће Филозофског факултета УНС, 12.2.2016.2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: др Страхиња Степанов, доцент, Српски језик, Филозофски факултет УНС, 2015. др Биљана Сикимић, научна саветница, Балкановолошки институт САНУ, 2014. др Свенка Савић, професорка емеритус, Психоллингвистика, Филозофски факултет УНС, 2010.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none">1. Име, име једног родитеља, презиме: Милош Бранислав Панков2. Датум рођења, општина, република: 03.01.1974.3. Датум одбране, место и назив <u>магистарске</u> тезе: Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, „Идеолошки дискурс: Пример политичког говора у Србији“, јули 2006. године4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Анализа дискурса, Лингвистика
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Дискурс медијског извештавања о локалним ратним сукобима у Југославији од 1991. до 1995. године
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл. Након Кључне документације и Сажетка, на 318 страница текста обједињена су 4 поглавља. Увод (10-29), Циљ истраживања (30), Метод истраживања (31-66), Резултати истраживања (67-289), Закључне напомене (290-298), Литература (299-305), Прилози (306-18), иза којих следе (319-322): Листа табела (укупно 35) и Листа фотографија и карикатура (321-322).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У *Уводу* мр Милош Панков даје приказ теоријског оквира Социосемантике, Анализе дискурса и Критичке анализе дискурса неколико светских теоретичара (де Богарде, Водак, ван Дејк, Ферклаф). Њима оквирује сопствено емпиријско истраживања ратног новинарства као посебног медијског жанра са специфичностима које се огледају не само у начину писања (извештавања) и обликовања текста, него и у невербалним и контекстуалним одликама. Тако га одређује као идеологизирани медијски жанр данас у свету и код нас, у којем се читује јасна поларизација на две супротстављене стране.

Циљ истраживања јесте да установи да ли се на нивоу лексичког знака и граматичко-дискурсни целина (идући од реченице ка тексту), могу утврдити релације којима се у медијима развија емпатија према једној од сукобљених страна, која постаје део колективног идентитета публике (МИ), а са друге стране одбојност и негативно представљање друге, непријатељске стране у сукобу (ОНИ). Кандидат анализира медијски догађај (којег „чини свако дешавање, скуп или ситуација настала као последица неке радње, спонтане или организоване, која привлачи медијску пажњу и постају предмет извештавања масовних медија, било да су у питању телевизијске или новинске вести, или интернет презентација“). У *Методу истраживања* кандидат детаљно представља методологију критичке анализе дискурса и у оквиру таквог теоријског приступа посебно употребу деиксије, дискурсни стратегија, затим визуелну (невербалну) анализу порука, посебно проблематизује 'медијски став' аутор текста као важно обележје ратног извештавања. Тиме он смешта сопствени истраживачки захтев анализе медијског догађаја, уоквирен у политички, медијски и историјски контекст. Анализа медијске (телевизијске и новинске) грађе је детаљна. Метод студије случаја је одабран у овом истраживању као релеванта за одабрани циљ истраживања. С тим у вези је распоређеност материје у оквиру потпоглављ: Позиција и значај појединих вести у оквиру новинске странице и ЦИПЕ; Дневне новине у ратним и мирнодобским условима (посебно на примерима из дневног листа *Дневник*, из Новог Сада и *Ослобођења* из Сарајево). Узорак дискурса ратног извештавања чине три ратна конфликта на простору бивше Југославије током деведесетих година прошлог века: 1. конфликта између ЈНА и Територијалне одбране Словеније (познатог у литератури као *десетодневни рат*); 2. конфликта између Војске Републике Српске и Армије БиХ у Босни и Херцеговини; 3. конфликта између Републике Хрватске и војних формација Републике Српске Крајине. Репрезентативан узорак чине новински текстови, односно делови информативног телевизијског програма, одабраног тако да обухвата реакцију медија на догађаје која су утицали на ратне пропаганде уперене према противничкој страни. Временски период који се анализира ограничен је на 10 дана од догађаја кључног за конфликт. У току овог периода анализирају се сви новински текстови различитих новинских жанрова из рубрика у којима се преносе информације о активностима двеју страна : вести, саопштења, изјаве, извештаји, репортаже, интервјуи. Кандидат у оквиру узорка који обухвата телевизијски програм, анализира делове централних информативних политичких емисија о догађајима у току сукоба. С обзиром на предмет истраживања, обухваћени су текстови, односно делови телевизијског програма, у којима се саопштавају информације новинара, као представника медија (новинарски говор), без цитираних и парафразираних делова говора/текста других лица, или учесника у сукобу.

-У првом конфликту медијски узорак, ограничен је на 10 дана ТВ Љубљана и РТВ Београд, емисије емитоване у најгледанијим терминима у 19,30 часова, 26. 6 – 7. 6. 1991. године; у Босни и Херцеговини обухвата новинске извештаје дневних листова *Ослобођење* (информативног листа који се издаје на територији под контролом бошњачке стране) и *Гласа* (са подручја Републике Српске), 5. 2 – 15. 2. 1994. године; -За представљање конфликта у Хрватској одабрана су два новинска листа из Хрватске (*Вечерњи лист* и *Нови лист*) и два листа из Србије (*Вечерње новости* и *Деник*) на основу

критеријума територијалне покривености, тиража и утицаја на читаоце. *Резултати* анализе показују неколико важних података за будућа истраживања. У највећем број ратних извештавања исказан је (негативан или позитиван) медијски став према једном од актера који одговарају оружаним формацијама у сукобу; постоји симболички простор са којим се идентификује репортерско ЈА, у склопу јединствене групе која повезује аутора са идентитетом медијске публике (групом МИ); медијски став усмерен ка војно-политичким представницима зараћених страна зависи од тога да ли је одређена личност од стране медија препозната као носилац реалне војно-политичке моћи; на нивоу речи, медијски став је исказан на различите језичке начине. *Закључна разматрања* показују да је исказивање личног става доказ једностраног односа медија према странама у ратном сукобу, што је (недозвољена) пракса. Таква пракса утиче на шири аудиториј да формира мишљење, ставове, а онда и деловање, у сагласности са једнострано добијеним информацијама. Из овог основног закључка следи и препорука за непосредну медијску праксу данас која би требало критички да информише аудиториј и тиме доприноси изграђивању стратегија помирења и изграђивања мира међу зараћеним странама. Изграђивањем критичког мишљења грађана медији граде путеве помирења, односно развија способност идентификовања оних који ратове воде и од њих имају користи. Укратко, резултати се могу искористити за побољшање медијске писмености грађана и грађанки током процеса разобличавања механизма манипулације медијским порукама; затим, за успостављање минимума стандарда објективног медијског извештавања који би били обезбеђени и у условима ванредних и ратних околности. Закључујемо да закључци овде презентовани подједанко могу преиспитати и сам метод критичке анализе дискурса.

Литература је прегледно дата (укупно 117 јединица на српском, енглеском и другим језицима) из које се може закључити да је проблематика ратног извештавања као посебног жанра код нас још увек недовољно обрађена, али је у свету о њему литература веома богата. *Прилози* (укупно два) ће послужити за увид у транскрибован аудиовизуелни материјал из Радио телевизије Београд, односно увид у листу употребљених термина са њиховим значењима у систему социосемиотике.

Комисија закључује да су сви делови рада писани према захтевима академског писања у лингвистици и анализи дискурса, а од посебне су важности информације дате у 35 табела и 45 фотографија.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

уз напомену:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Pankov, Miloš, (2008), „Mi i Oni u diskursu raznog izveštavanja”, *Slavia Meridionalis*, 8, Instytut Slawistyczny Polskiej Akademii Nauk, Varšava, 59-77.

Pankov, Miloš (2009a) “Reorganizing identification matrix: Televisual construction of collective identities in the early phase of Yugoslav disintegration”, *Media Discourse and the Yugoslav conflict*, Ashgate, Farnham, 39-61. zajedno sa Sabinom Mihelj i Veronikom Bajt

Pankov, Miloš (2009b) “Television news, narrative conventions and national imagination”, *Discourse & communications*, 3(1): 57-78. zajedno sa Sabinom Mihelj i Veronikom Bajt

Pankov, Miloš (2011) “Nationalism, gender and the multivocality of war discourse in television news”, *Media Culture & Society*, 33 (7): 1043-1061. zajedno sa Sabinom Mihelj i Veronikom Bajt

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА	
У ситуацији када су ратови у различитим деловима света једна од дневних вести у писаним и електорнским медијима у свету и код нас, подаци о особинама и специфичностима ратног извештавања неопходни су данас када медији облику стварност грађана. Истраживање о структури и идеологији ратног извештавања на примерима домаћих радних медијских догађаја лековити су за едукативну медијску наобразбу управо на постојећим одсецима за медијске студије у Србији и у региону. Ова врста истраживања истовремено може добро послужити и за медијско ратно извештавања у функцији изграђивања помирења и мира у зараћеним подручјима. У том погледу су емпиријски подаци, одабрани метод и критичка теорија дискурса важне алатке у овом раду.	
VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА	
НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.	
Начин приказивања и тумачења резултата је јасан и у складу са устаљеним начин приказивања материјал ау лингвистици и анализи дискурса.	
IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:	
НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.	
1.	Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме ДА
2.	Да ли дисертација садржи све битне елементе ДА
3.	По чему је дисертација оригиналан допринос науци По одабраној и актуелној теми, по теоријском приступу из критичке анализе дискурса, по доследно примењеном методу анализе случаја, по основним резултатим анализе медијског ратног извештавања као посебног медијског жанра и по препорукама за непосредну медијску и језичку праксу код нас данас.
4.	Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања НЕМА
X ПРЕДЛОГ:	
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:	
- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана	
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни, односно измени) или	
- да се докторска дисертација одбија	
-	

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Страхиња Степанов, доцент, председник

др Биљана Сикимић, научна саветница, чланица

др Свенка Савић, професорка емеритус, менторка

Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.